

KYMMENES VITSAUS

1. Kertomuksen taustatietoja

- a) Kertomuksen tapahtumapaikka
Egyptissä
- b) Ajallinen yhteys muihin kertomuksiin
Jatkoa edelliseen
- c) Kertomuksessa esiintyvät henkilöt
Mooses ja farao
- d) Outoja termejä
Kultakalut = kultaesineet
Kuve on lonkan ja kylkiluiden välinen vartalon osa

2. Itse kertomus Raamatusta

2 Moos. 11: 1 – 10 ja 12: 1 - 29

Sitten Herra sanoi Moosekselle: "Vielä yhden vitsauksen minä annan tulla faraolle ja Egyptiin; sen jälkeen hän päästää teidät täältä. Kun hän todella päästää teidät, niin hän ajamalla ajaa teidät täältä. Puhu siis nyt kansalle, että he, jokainen mies ja jokainen vaimo, pyytävät lähimmäisiltänsä hopea- ja kultakaljuja." Herra antoi kansan päästä egyptiläisten suosioon. Mooseskin oli hyvin arvossapidetty mies Egyptin maassa, sekä faraon palvelijain että kansan silmissä.

Mooses sanoi: "Näin sanoo Herra: Puoliyön aikana minä lähden kulkemaan kautta Egyptin maan. Kaikki esikoiset Egyptin maassa kuolevat, valtaistuimellansa istuvan faraon esikoisesta käsikiveä vääntävän orjattaren esikoiseen asti, ynnä kaikki karjan esikoiset. Koko Egyptin maassa on oleva kova valitus, jonka kaltaista ei ole ollut eikä koskaan tule. Mutta kenellekään israelilaiselle ei koirakaan ole muriseva, ei ihmiselle eikä eläimelle, tietääksesi, että Herra tekee erotuksen egyptiläisten ja Israelin välillä. Kaikki nämä sinun palvelijasi tulevat minun luokseni, kumartavat minua ja sanovat: 'Mene pois, sinä ja kaikki kansa, joka sinua seuraa.' Ja sen jälkeen minä menen." Niin hän lähti faraon luota vihasta hehkuen.

Mutta Herra sanoi Moosekselle: "Farao ei kuule teitä, että paljon minun ihmeitäni tapahtuisi Egyptin maassa." Mooses ja Aaron tekivät kaikki nämä ihmeet faraon edessä; mutta Herra paadutti faraon sydämen, niin ettei hän päästänyt israelilaisia maastansa.

Herra puhui Moosekselle ja Aaronille Egyptin maassa sanoen: "Tämä kuukausi olkoon teillä kuukausista ensimmäinen; siitä aloitakaa vuoden kuukaudet. Puhukaa koko Israelin kansalle ja sanokaa: Tämän kuun kymmenentenä päivänä ottakoon kukin perheenisäntä itsellensä karitsan, yhden karitsan joka perhekuntaa kohti. Mutta jos perhe on liian pieni koko karitsaa syömään, niin ottakoon lähimmän naapurinsa kanssa yhteisen karitsan, henkilöluvun mukaan. Karitsaa kohti laskekaa niin monta, että voivat sen syödä. Karitsanne olkoon virheetön, vuoden vanha urospuoli; lampaista tai vuohista se ottakaa. Pitäkää se tallella neljänteentoista päivään tätä kuuta; silloin Israelin koko seurakunta teurastakoon sen iltahämärässä. He ottakoot sen verta ja sivelkoot sillä molemmat pihtipielet ja ovenpäällisen niissä taloissa, joissa he sitä syövät. He syökööt lihan samana yönä; tulessa paistettuna, happamattoman leivän ja katkerain yrttien kanssa he sen syökööt. Älkää syökö siitä mitään raakana tai vedessä keitettynä, vaan tulessa paistettuna päineen, jalkoineen ja si-

sälmyksineen. Älkää jättäkö siitä mitään huomenaamuksi; mutta jos jotakin siitä jäisi huomenaamuksi, niin polttakaa se tulella. Syökää se näin: kupeet vyötettyinä, kengät jalassanne ja sauva kädessänne; ja syökää se kiireesti. Tämä on pääsiäinen Herran kunniaksi. Sillä minä kuljen sinä yönä kautta Egyptin maan ja surmaan kaikki esikoiset Egyptin maassa, sekä ihmiset että eläimet, ja panen toimeen rangaistustuomion, jonka minä olen langettanut kaikista Egyptin jumalista. Minä olen Herra. Veri on oleva merkki, teille suojeluksiksi, taloissa, joissa olette; sillä kun minä näen veren, niin minä menen teidän ohitsenne, eikä rangaistus ole tuhoava teitä, kun minä rankaisen Egyptin maata.

Tämä päivä olkoon teille muistopäivä, ja viettäkää sitä Herran juhlanä; sukupolvesta sukupolveen viettäkää sitä ikuisena säädöksenä. Seitsemän päivää syökää happamatonta leipää; jo ensimmäisenä päivänä korjatkaa pois hapan taikina taloistanne. Sillä jokainen, joka hapanta syö, ensimmäisestä päivästä seitsemänten päivään asti, hävitettäköön Israelista. Ensimmäisenä päivänä pitäkää pyhä kokous ja samoin myös seitsemäntenä päivänä pyhä kokous. Mitään työtä älköön tehtäkö niinä päivinä; ainoastaan se, mitä kukin tarvitsee ruuaksi, ainoastaan se valmistettakoon. Pitäkää tätä happamatottoman leivän juhlaa, sillä juuri sinä päivänä minä vein teidän joukkonne pois Egyptin maasta; sen tähden pitäkää tätä päivää, sukupolvesta sukupolveen, ikuisena säädöksenä. Ensimmäisessä kuussa, kuukauden neljäntenätoista päivänä, ehtoolle, syökää happamatonta leipää, ja niin tehkää aina saman kuun 21 päivän ehtooseen asti. Seitsemään päivään älköön hapanta taikinaa olko teidän taloissanne; sillä jokainen, joka hapanta leipää syö, hävitettäköön Israelin kansasta, olipa hän muukalainen tai maassa syntynyt. Älkää syökö mitään hapanta, vaan syökää happamatonta leipää, missä asuttekin."

Mooses kutsui kaikki Israelin vanhimmat ja sanoi heille: "Menkää ja ottakaa lammas kutakin perhekuuntaanne kohti ja teurastakaa pääsiäislammasta. Ottakaa isoppikimppu, kastakaa se vereen, joka on maljassa, ja sivelkää ovenpäällinen ja molemmat pihtipielet sillä verellä, joka on maljassa. Älköönkää kukaan menkö ulos talonsa ovesta ennen aamua. Sillä Herra kulkee rankaisemassa egyptiläisiä; mutta kun Herra näkee veren ovenpäällisessä ja molemmissa pihtipielissä, menee hän sen oven ohi eikä salli tuhoajan tulla teidän taloihinne teitä vitsauksella lyömään. Noudattakaa tätä; se olkoon ikuinen säädös sinulle ja sinun lapsillesi. Kun te tulette siihen maahan, jonka Herra on teille antava, niin kuin hän on sanonut, niin noudattakaa näitä menoja. Kun sitten lapsenne kysyvät teiltä: 'Mitä nämä menot merkitsevät?' niin vastatkaa: 'Tämä on pääsi-

äisuhri Herralle, joka meni israelilaisten talojen ohi Egyptissä, kun hän rankaisi egyptiläisiä, mutta säästi meidän kotimme."

Silloin kansa kumartui maahan ja rukoili. Israelilaiset menivät ja tekivät, niin kuin Herra oli Moosekselle ja Aaronille käskyn antanut; niin he tekivät. Puoliyön aikana tapahtui, että Herra surmasi kaikki Egyptin maan esikoiset, valtaistuimellaan istuvan faraon esikoisesta vankikuopassa olevan vangin esikoiseen asti, ynnä kaikki karjan esikoiset.

Farao päästää kansan lähtemään

2 Moos. 12: 30 - 42

Niin farao nousi sinä yönä ja kaikki hänen palvelijansa ynnä kaikki egyptiläiset, ja kova valitus oli Egyptissä; sillä ei ollut yhtään taloa, jossa ei ollut kuollutta. Hän kutsutti yöllä Mooseksen ja Aaronin ja sanoi: "Nouskaa ja menkää pois minun kansani joukosta, sekä te että israelilaiset; menkää ja palvelkaa Herraa, niin kuin olette puhuneet. Ottakaa myös lampaanne ja karjanne mukanne, niin kuin olette puhuneet, ja menkää ja rukoilkaa minullekin siunausta."

Egyptiläiset ahdistivat kansaa jouduttaaksensa heidän lähtönsä maasta pois, sillä he ajattelivat: "Me kuolemme kaikki." Kansa otti taikinansa, ennen kuin se oli hapannut, ja kantoi taikinakaukalonsa vaippoihin käärittynä olkapäillään. Israelilaiset olivat tehneet Mooseksen sanan mukaan: he olivat pyytäneet egyptiläisiltä hopea- ja kultakaluja sekä vaatteita. Herra oli antanut kansan päästä egyptiläisten suosioon, niin että nämä suostuivat heidän pyyntöönsä; ja niin he veivät saalista egyptiläisiltä. Israelilaiset lähtivät liikkeelle ja kulkivat Ramsekselta Sukkotiin; heitä oli noin kuusisataatuhatta jalkamiestä, paitsi vaimoja ja lapsia. Myös paljon sekakansaa meni heidän kanssansa, sekä lampaita ja raavaskarjaa suuret laumat. He leipoivat siitä taikinasta, jonka olivat tuoneet Egyptistä, happamattomia leipiä; sillä se ei ollut hapannut, kun heidät karkoitettiin Egyptistä. He eivät olleet saaneet viipyä, eivätkä he myöskään olleet valmistaneet itsellensä evästä. Mutta aika, jonka israelilaiset olivat asuneet Egyptissä, oli neljäsataa kolmekymmentä vuotta.

Kun ne neljäsataa kolmekymmentä vuotta olivat kuluneet, niin juuri sinä päivänä kaikki Herran joukot lähtivät Egyptin maasta. Valvontayö Herran kunniaksi on tämä yö, koska hän silloin vei heidät pois Egyptin maasta; tämän yön kaikki israelilaiset valvokoot Herran kunniaksi, sukupolvesta sukupolveen.

3. Kertomuksen keskeinen opetus

”Kymmenes vitsaus on merkittävä sen takia, että esikoiset olivat vaurauden, siunauksen ja jatkuvuuden merkki. Heidän kuolemansa pelotti suuren surun lisäksi. Aivan erityinen viesti oli faraon pojan kuolemalla. Olihan hän jumalallisen välittäjähahmon poika. Farao oli kiusallisessa tilanteessa, koska hän oli egyptiläisten uskomusten mukaan jumalien ja ihmisten välittäjä. Hänen tehtävänä oli pitää jumalat tyytyväisinä, mutta nyt Israelin Jumala oli osoittanut, että faraolla ei ollut mitään todellista valtaa ja että Egyptin uskonnollisuus oli valheellista. Sinettinä Egyptin epäjumalien tappiolle oli, että farao hukkuu Punaiseenmereen.” Lähde teol.yo Mika Bergmanin oppitunti aikuistenleirillä 2013.

Israelin kansa pelastui vitsauksesta sivelemällä karitsan verta ovien pieliin. Me pelastumme iankaikkisesta kadotuksesta Jeesuksen veren (Jumalan Karitsan) turvin.

Israelilaiset viettivät tämän jälkeen pääsiäistä Egyptistä vapautumisen muistoksi, me vietämme pääsiäistä Jeesuksen ylösnousemisen muistoksi.

”Minä olen Herra, sinun Jumalasi, joka vein sinut pois Egyptin maasta, orjuuden pesästä. Älä pidä muita jumalia minun rinnallani. Älä tee itsellesi jumalankuvaa, älä mitään kuvaa, älä niistä, jotka ovat ylhäällä taivaassa, älä niistä, jotka ovat alhaalla maan päällä, äläkä niistä, jotka ovat vesissä maan alla. Älä kumarra niitä äläkä palvele niitä. Sillä minä, Herra, sinun Jumalasi, olen kiivas Jumala, joka kosten isien pahat teot lapsille kolmanteen ja neljänteen polveen, niille, jotka minua vihaavat; mutta teen laupeuden tuhansille, jotka minua rakastavat ja pitävät minun käskyni.” 5 Moos. 5: 6 – 10.

4. Muita vastaavia kertomuksia Raamatussa

Betlehemissä oli myös kova itku ja valitus, kun Herodes käski tappaa alle 2-vuotiaat poikalapset Jeesuksen syntymän jälkeen.

5. Opeteltava Raamatun lause

Herra, minun Jumalani, suuret ovat sinun ihmetekosi ja sinun aivoituksesi meitä kohtaan. Ei ole ketään sinun vertaistasi. Niitä minä tahdon julistaa, niistä puhua, niitten paljous on suurempi, kuin luetella taidan. Ps. 40: 6.

29.12.2013

6. Lauluehdotus VK 395 (UVK 321) (ei ole lastenlaulu, mutta se on hyvä oppia jo lapsena)

Sua, suuri Jumala, nyt kansas tunnustaa,
Sun etees tomuhun maailmat lankeaa.
Kerubit, serafit ja vallat taivahan
kiitosta lausuvat näin sulle ainian:
Herramme Sebaot on pyhä Jumala.
Maat, taivaat täyttääpi Hän kunniallansa.

Sun nimes kunniaa ylistää profeettas,
ja apostolisi julistaa kiitostas.
Oi Kristus, Herrani, Sä valo iäinen,
Sä tulit ihmiseks kohdusta neitsehen.
Puolesta syntisten Sä kärsit kuoleman,
niin että uskovas sais ilon taivahan.
Ja Isän kanssa nyt Sä kaikki hallitset.
Elävät, kuolleet Myös viimein tuomitset.

Me rukoilemme nyt apuas sinulta,
Kun meidät lunastit verelläs kalliilla.
Pyhäisi joukkohon vie palvelijasi,
elohos iäiseen taivaaseen luoksesi.
Sun kansas vapahda, Sun perikuntasi.
Suo rauha, siunaus ja lepo luonasi.

Sun kiitos, Jumala, iäti olkohon,
Sinulle ylistys jo täällä soikohon!
Synnistä varjele myös tänä päivänä,
ja ole kansalles armoinen, lempeä.
Me sinuun turvaamme, Oi Isä laupias.
Sä yksin auttaa voit. Armahda lapsias.

Latinalainen »Te Deum» kiitosvirren (400 luvulta) mukaan Lauri Stenbäck (1811-1870).
Tämän virren sävel on Ilmari Krohnin. Hän kuoli vasta 1960, joten säveltä emme voi julkaista.

Pienet voisivat laulaa UVK 597 Sinua, Luoja taivaitten

7. Tehtäviä / kysymyksiä

8. Muuta huomioitavaa

29.12.2013

